

1. Dec. 1845

FAKTA

Dato:

1. Dec. 1845

Sidetal:

Dagbog F, side 137-139

Dagbogens placering:

Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.

KKS19997

Trykt udgave:

Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas

Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,

Statens Museum for Kunst 1976, s.

157-160; Jesper Svenningsen (red.):

Seks år af et liv. Johan Thomas

Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,

kunst og kærlighed, København 2018,

s. 389-391

TRANSSKRIFTION

Rom 1 December 1845.

I Løverdags Morges kjørte jeg med Raffenberg¹, hans Kone², Mørstrand³, Nordmanden Voigt og Ravn⁴ ud til Frascati. Vi besteg Høien, hvor det gamle Tusculum laae; det var underligt at see Grunden af en heel By med Amphitheater og Gader, og aldeles henrivende at betragte den deilige Udsigt. Sabinerbjergene viste dem i det skyede Veir saa mageløst deiligt, at vi Alle var i Henrykkelse derover. Vi stege ned gennem Villa Tusculana og saae endnu i Skumringen den smukke Udsigt over Campagnen fra Villa Aldobrandini. Næste Morgen, (igaar Søndag) stode de fleste af os ved Solens Opgang [atter] Oppe ved Villa Tusculana og frydede os ved at see de første Straaler glide hen over Campagnen og belyse det deilige Rom, et Syn, jeg seent vil glemme! Da vi atter vare nede i Byen besteg vi alle 6 Æsler, og rede nu gennem den malerisk beliggende Rocca di Papa, over Sletten som kaldes Hannibals Leir, hvor Fru R: styrtede med sit Æsel, op til Toppen af Monte Cavo, det høieste Punct af Albanerbjerget, hvor der ligger et Kloster. Atter en deilig Udsigt, som sønderpaa hindredes af en Række deilige Skyer der hang om en lavere Top med smaae •138• løsrevne, letsævende Partier, der strakte sig ud over Sletten, et ganske naturligt, men høist interessant Syn. Jeg fik saaledes ikke at see Forbjerget Monte Felice nede ved Terracina, som ellers skal kunne sees herfra. Vi saa Albaner- og Nemi-Sørerne, disse to deilige Kratere, forvandlede nu til yndige Søer. Vi rede ned til Nemi, rundt om Søen til Genzano, derfra [overstreget: til] [gjennem] Arizia til Albano. De vidunderlig deilige Mennesker, vi i disse 4 Byer saae vare nær ved at fordunkle Indtrykkene fra Civitella, hvis Beboere, ved deres simplere Klædning og landligere Udtryk dog endnu hævde deres Plads hos mig som de Skjønneste, jeg nogensteds saae. Dog gaar det med Mennesker, som med Naturen, jeg kan godt taale at tænke paa Hjemmet, og mens jeg studser ved Træk, som minder om antike Hoveder, savner jeg dog Nordens stille tungsindige Sværmeri, som jeg hjemme saa tit og saa yndigt saae det i mangt et qvindeligt Øie. Da det var Søndag, vare alle Mennesker i nette Dragter paa Gaden og i det deilige Veir bidrog endnu til at forhøie Indtrykket af denne lille Reise, der vel maa kaldes •139• den skjønneste, jeg nogensinde har gjort; thi i to Dage at nyde saa Meget af Natur|en,| [overstreget: og] har jeg vel aldrig før gjort. Hvert Ansigt næsten var deiligt, hvilke Øine! hvilken Holdning! Gang! Forbindelsen af Hals og Hoved! og i Landskabet, hvilke Linier! Farver! Bjergformer! Middelhavet i den deilige, gule, straalende Solglands! Campagnen med sin stille Røgstøtter i rolig Høitidelighed! det var i Sandhed Søndag for Øiet, men Hjertet var i det vinterlige Norden.

Idag var jeg atter i Capella Sistina, og senere i Klosteret San Onofrio, hvor Tasso henlevede sine sidste 27 Dage, døde og ligger begravet. I en Hvælving i Kirken: 5 smukke Billeder af Pinturichio. I Bibliotheket en

Maske i Vox af Tasso og et egenhændigt Brev fra ham, samt nogle Smaating af hans Efterladenskaber. I en Gang en Madonna af Lionardo (???) i Fresco. En simpel, men kjøn Klostergaard, en Have med henrivende Udsigt over Rom med de fjerne Bjerge, og Resterne af Tassos Eg. I en Buegang tre smukke Frescobilleder af Domenichino. – Idag har [jeg] med Lindemann Frommels Hjælp ætset min lille Radering: en Moder med sit Barn i Ledebaand⁵. –

¹ Etatsråd Michael Kiaer Raffenberg (1802-1881).

² Sophie Frederikke Raffenberg, f. Hagerup (1806-1889).

³ Maleren Wilhelm Marstrand (1810-1873).

⁴ Lægen Nicolai Edvard Ravn (1815-1898).

⁵ Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. A 10. Lundbye modtog åbenbart hjælp fra den tyske maler og grafiker Karl Lindemann-Frommel (1819-1891).

Rom 1 December 1845.

I Lørdags Morges kjørte jeg med Neffen her, hans Kone, Messtrand, Nerdam anden Veigt og Nævn ind til Frascati. Vi besteg Klaien, hvor det gamle Tusculum ligger; det var inderligt at see Grunden af en heel By med Amphitheatret og Gader, og aldeles herisende at betræfte den deilige Udsigt. Sabiner bjergene viste dem i det store skjede Veis saa man galdt deilig, at vi alle vare i Alenykkelse derover. Vi steg ned gjennem Villa Tusculana og saa endnu i Himmelingen den smukke Udsigt over Campagnen fra Villa Aldobrandini. Næste Morgen, (i går Søndag) Aled. de fleste af os ved Solens Opgang ^{at} ~~oppe~~ ved Villa Tusculana og frydede os ved at see d. første Straaler gilde hen over Campagnen og belyste det deilige Rom, et Syn, jeg seent vil glemme! Da vi atter vare ned i Byen besteg vi alle 6 Oser, og ved vi gjennem den malerisk beliggende Piazza di Papa, over Stetten som kaldes Marmibals Leir, hvor Font. N. stødte ned sit Arel, og til Toppen af Monte Cavo, det høieste Punct af Albaner bjerg, hvor der ligger et Kloster. Atter en deilig Udsigt, som sender paa mindredes af en Række deilige Styer der hang om en lavere Top med smaa

lissone, letsvævend. Parken, der strakte
 sig ind over Sletten, et ganske naturligt,
 men høist interessant Sigt. I sigt saaledes
 ikke at see Forbjergene Monte Felice voder
 ved Terracina, som ellers skal kunde
 sees herfra. Vi saae Albaner- og Nemi-Seerne,
 Siou to deilige Kratere, forvandlede ind til
 jydige Søer. Vi rode ned til Nemi, rindt om
 Søen til Fuzans, derfra ^{opjens} til Aricia til
 Albano. De vidunderlig deilige Mennesker,
 vi i disse 4 Byer saae vare mere end et fer-
 smtke Indtrykkes fra Civitella, hvis Beho-
 vere, ved deres simpleere Kledning og land-
 ligere Udtryk dog end nu kunde deres Plads
 hos mig som de Skjønne, og nogens tids saae.
 Dog gaar det med Mennesken, som med Natu-
 ren, og kan godt taale at tænke paa Skjønnet,
 og mens den stadig ved Troek, som minder om
 antike Kløveder, saaner den dog Nordens stille
 stungrindige Søer, som den hjemme saer til
 og saa yndigt saae det i mangt et grindeligt
 Qv. da det var Søndag, vare alle Mennes-
 ker i nette Dragter paa Gaden og i det deilig-
 ste Veir bidrog endnu til at forhoie Indtryk-
 ket af denne lille Reise, der vel mere kaldes

Den skjønneste, og megenstundt har gjort; thi i
10. Dage at rejde saa Meget af Naturen, har
jeg vel aldrig før gjort. Meest Ansigt næsten var
deilig, hvilke Bjerge! hvilken Klædning! Jang!
Festindels af Blod og Blod! og i Landskabet,
hvilket Linné! Farver! Pjengfermer! Midt
næret i det deilige, gule, strælende Salzsands!
Lampen med sine stille Fjæstatter i valig
Klædning! Det var i Sandhed Søndag før
Diet, men Kjøret var i det vinterlige Nordens.

Idag var jeg atter i Capella Sistina, og senere
i Klosteret San Onofrio, hvor Tasso henlev-
te sine sidste 27 Dage, døde og ligger begravet.
Den Klædning i Kirken: 5 smukke Billeder af
Pinturichio. I Biblioteket en Maske: Bogen
af Tasso og et egenhændigt Brev fra ham, samt
enige Smalting af hans Efterladenskaber. Den
Jang en Madonna af Leonardo (???) i Fresco.
En simpel, men hjøn Klædning, en Plave
med henrivende Udrikt over Jern med de fjine
Bjerge, og Resterne af Tassos Ege. Den Biegang
de smukke Frescobilleder af Domenichino.
Idag har med Lindem om Frommels Hjælp etset min
lille Nadering: en Medis med sit Brev i Ledbeand.